

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๓/๒๕๔๘

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งของจำเลยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

ศาลแรงงานกลางส่งคำร้องของจำเลย (บริษัท รอมบัส อินดัสทรีส์ (ประเทศไทย) จำกัด) ในคดีหมายเลขคำที่ ๑๕๔๔ - ๑๕๕๕/๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

ข้อเท็จจริงโดยสรุป นางสาวปัญญาวีร์ นพคุณ กับพวก รวมสิบสองคน เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท รอมบัส อินดัสทรีส์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นจำเลย ต่อศาลแรงงานกลาง ขอให้ศาลบังคับให้จำเลยจ่ายค่าชดเชยพิเศษ กรณีนายจ้างย้ายสถานประกอบการไปตั้ง ณ สถานที่อื่น อันมีผลกระทบสำคัญต่อการดำรงชีวิตตามปกติของลูกจ้างหรือครอบครัวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒๐ วรรคหนึ่ง

รายละเอียดตามคำฟ้อง จำเลยได้จ้างโจทก์เข้าทำงานเป็นลูกจ้าง เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๓๒ ณ สถานประกอบการเลขที่ ๒๐๖๕ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ จำเลยมีคำสั่ง ให้พนักงานประจำโรงงานและสำนักงานใหญ่ ไปปฏิบัติงานที่สำนักงานสาขาเลขที่ ๗๐ หมู่ที่ ๓ ถนนนิตโย ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เนื่องจากอาคารโรงงานจะครบกำหนดสัญญาเช่า ในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ประกอบกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมไม่พิจารณาต่อใบอนุญาตประกอบการให้ จึงต้องหยุดกิจการจนถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ซึ่งหากลูกจ้างผู้ใดประสงค์จะไปทำงานที่จังหวัดนครพนม ก่อนกำหนดย้ายจริง ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ให้แจ้งฝ่ายบุคคลทราบ ภายในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เพื่อกำหนดวันเวลาเดินทางและค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ระหว่างวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ จำเลยขนย้ายสิ่งของและอุปกรณ์ในการทำงานจากโรงงานและสำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร ไปไว้ที่สาขานครพนม วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๕ จำเลยมีคำสั่งเรื่องการไปปฏิบัติงาน

ที่สาขานครพนม โดยแจ้งให้ลูกจ้างทราบทางไปรษณีย์ และหากลูกจ้างแจ้งความประสงค์ว่าจะตามไปทำงานด้วยหรือไม่ ขอให้แจ้งตอบทางไปรษณีย์ ให้ลูกจ้างเริ่มไปทำงานที่สาขานครพนมตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ โจทก์ไม่ประสงค์จะไปทำงานที่สาขานครพนม จึงส่งหนังสือ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ บอกลูกจ้างให้นายจ้างที่สำนักงานจังหวัดนครพนมทางไปรษณีย์ โดยให้มีผลเป็นการเลิกสัญญาจ้าง ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ เนื่องจากการย้ายสถานประกอบกิจการดังกล่าวมีผลกระทบสำคัญต่อการดำรงชีวิตตามปกติของโจทก์และครอบครัว และโจทก์เห็นว่า เป็นกรณีที่นายจ้างจะต้องบอกกล่าวล่วงหน้าและลูกจ้างมีสิทธิบอกลูกจ้างได้ โดยมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษตามมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ โจทก์จึงยื่นคำขอต่อคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ เพื่อขอให้มีความวินิจฉัยว่า การที่จำเลยย้ายสถานประกอบกิจการดังกล่าว เป็นกรณีที่นายจ้างจะต้องบอกกล่าวล่วงหน้า หรือลูกจ้างมีสิทธิบอกลูกจ้างโดยมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษ

คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานพิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้ว จึงมีความวินิจฉัยว่า การย้ายสถานประกอบกิจการของนายจ้างบริษัท รอมบัส อินดัสทรีส์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นกรณีที่ลูกจ้างยื่นคำขอมีสิทธิบอกลูกจ้างโดยมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษตามมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑

จำเลยได้รับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๖ จำเลยมิได้อุทธรณ์คำวินิจฉัยและไม่จ่ายค่าชดเชยพิเศษให้แก่โจทก์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒๐ โจทก์จึงฟ้องจำเลยต่อศาลแรงงานกลาง ขอให้ศาลบังคับจำเลยให้จ่ายค่าชดเชยพิเศษให้แก่โจทก์ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน

จำเลยให้การต่อสู้ฟ้องของโจทก์หลายประเด็น รวมทั้งประเด็นพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวมีข้อความเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคล ซึ่งรวมถึงจำกัดสิทธินายจ้างหรือจำเลยในคดีนี้ โดยให้สิทธิแก่ลูกจ้างฝ่ายเดียวที่จะยื่นคำขอให้คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานพิจารณาวินิจฉัย การที่จำเลยไม่ได้รับการปฏิบัติเสมอกันในกฎหมายและไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันกับโจทก์ ทั้งสิบสองคน รวมทั้งถูกคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแก่จำเลย

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีมติ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๗ ให้รับไว้พิจารณาและวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เนื่องจากบริษัท โรมบัส อินด์สทริส (ประเทศไทย) จำกัด จำเลยในฐานละเมิดความ โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องของจำเลย คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๕ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๒๐ “ในกรณีที่นายจ้างย้ายสถานประกอบกิจการไปตั้ง ณ สถานที่อื่น อันมีผลกระทบสำคัญต่อการดำรงชีวิตตามปกติของลูกจ้างหรือครอบครัว นายจ้างต้องแจ้งให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันย้ายสถานประกอบกิจการ ในกรณี ถ้าลูกจ้างไม่ประสงค์จะไปทำงานด้วย ให้ลูกจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาจ้างได้โดยลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของอัตราค่าชดเชยที่ลูกจ้างพึงมีสิทธิได้รับตามมาตรา ๑๑๘

ในกรณีที่นายจ้างไม่แจ้งให้ลูกจ้างทราบการย้ายสถานประกอบกิจการล่วงหน้าตามวรรคหนึ่ง ให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยพิเศษแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าเท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้ายสามสิบวันหรือเท่ากับค่าจ้างของการทำงานสามสิบวันสุดท้ายสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงาน โดยคำนวณเป็นหน่วยด้วย

ลูกจ้างมีสิทธิยื่นคำขอให้คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างย้ายสถานประกอบกิจการว่า เป็นกรณีที่นายจ้างต้องบอกกล่าวล่วงหน้าหรือลูกจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาจ้างโดยมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษตามวรรคหนึ่งหรือไม่

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานให้เป็นที่สุด เว้นแต่นายจ้างหรือลูกจ้างจะอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัย ในกรณีที่นายจ้างเป็นฝ่ายนำคดีไปสู่ศาล นายจ้างต้องวางเงินต่อศาลตามจำนวนที่ต้องจ่ายแก่ลูกจ้างที่ยื่นคำขอตามวรรคสามจึงจะฟ้องคดีได้

การบอกเลิกสัญญาจ้างตามมาตรา ๑๒๐ นี้ ลูกจ้างต้องใช้สิทธิภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างย้ายสถานประกอบกิจการ หรือนับแต่วันที่คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน หรือคำพิพากษาของศาลเป็นที่สุด”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่จำเลยได้แย้งบทบัญญัติมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม บัญญัติให้สิทธิลูกจ้างยื่นคำขอให้คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างย้ายสถานประกอบกิจการว่า เป็นกรณีที่นายจ้างต้องบอกกล่าวล่วงหน้าหรือลูกจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาจ้าง โดยมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษตามวรรคหนึ่งหรือไม่ และมาตรา ๑๒๐ วรรคสี่ บัญญัติให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานให้เป็นที่สุด เว้นแต่นายจ้างหรือลูกจ้างจะอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัย ในกรณีที่นายจ้างเป็นฝ่ายนำคดีไปสู่ศาลนายจ้างต้องวางเงินต่อศาลตามจำนวน

ที่ต้องจ่ายแก่ลูกจ้างที่ยื่นคำขอตามวรรคสาม จึงจะฟ้องคดีได้ บทบัญญัติมาตรา ๑๒๐ วรรคสามและวรรคสี่ ดังกล่าว จำเลยเห็นว่าให้สิทธิเฉพาะลูกจ้างฝ่ายเดียวยื่นคำขอให้คณะกรรมการสวัสดิการแรงงานพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ให้สิทธินายจ้าง และไม่ให้ความเป็นธรรมแก่นายจ้างข้อโต้แย้งของจำเลยซึ่งเป็นนายจ้าง เมื่อพิจารณาเหตุผลความจำเป็นทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างแล้วจะเห็นว่า ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ใช้แรงงานอยู่ในฐานะด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ เมื่อเปรียบเทียบกับนายจ้างในฐานะเจ้าของกิจการการให้โอกาสลูกจ้างยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของลูกจ้างจากการกระทำของนายจ้าง จึงให้ลูกจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาและมีสิทธิได้รับค่าชดเชยพิเศษ โดยผ่านการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน ซึ่งคณะกรรมการ ฯ ดังกล่าวประกอบด้วยผู้แทนฝ่ายรัฐบาลสี่คน ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้างฝ่ายละห้าคนร่วมเป็นคณะกรรมการ ฯ ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานน่าจะให้ความเป็นธรรมแก่ลูกจ้างและนายจ้างได้ตามสมควร บทบัญญัติมาตรา ๑๒๐ วรรคสามและวรรคสี่ จึงเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติขึ้นไว้เพื่อแก้ปัญหาคัดแย้งระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยคำนึงถึงสิทธิของลูกจ้าง และให้ความเป็นธรรมแก่นายจ้าง โดยนายจ้างสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานต่อศาลได้ การแก้ปัญหาลูกจ้างและนายจ้างจึงมิใช่การเลือกปฏิบัติเพื่อให้ประโยชน์เฉพาะลูกจ้างหรือนายจ้าง แต่เพื่อให้นายจ้างสามารถประกอบกิจการต่อเนื่องไปและลูกจ้างสามารถดำรงชีวิตตามปกติของตนเองและครอบครัว การให้สิทธิลูกจ้างดังกล่าวเป็นการให้สิทธิตามความจำเป็นและเหมาะสม เพราะลูกจ้างได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของนายจ้าง และให้สิทธินายจ้างอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานต่อศาล การแก้ปัญหาคัดแย้งโดยกลไกดังกล่าวจึงมิใช่กรณีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ หรือทำให้นายจ้างได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกับลูกจ้าง หรือมีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อนายจ้างตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ สำหรับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒๐ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเงื่อนไขและขั้นตอนการปฏิบัติในกรณีนายจ้างย้ายสถานประกอบการไปตั้ง ณ สถานที่อื่น อันมีผลกระทบสำคัญต่อการดำรงชีวิตตามปกติของลูกจ้างหรือครอบครัว ซึ่งไม่มีประเด็นที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมีได้ทำให้บุคคลไม่เสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครอง

ตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือมีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
ต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ฯ
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑
มาตรา ๑๒๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ